

N. IORGA

REGELE CRISTINA

DRAMĂ ÎN CINCI ACTE

BUCUREȘTI

1939

N. IORGA
~

REGELE CRISTINA

DRAMĂ ÎN CINCI ACTE

BUCUREȘTI
1939

PERSONAGIILE

CRISTINA
GENERALUL BANNER
” TORSTENSON
” WRANGEL
MINISTRUL
CANCELARUL
AMBASADORUL
MONALDESCHI
MONSIGNORELE
PREOTUL
AXEL
SCUTARUL
PLĂTITORUL
CAMERISTA
CONSILIERI, OFIȚERI,
DOAMNE DIN SOCIETATEA
FRANCESĂ, OAMENI DIN
SUITE, CURTENI, COPII DE
CASĂ.

ACTUL I-iu

Scena I-iu.

GENERALII BANNER, TORSTENSON, WRANGEL.

BANNER.

Sosit-au banii cari-i trimete cardinalul?

TORSTENSON.

O, nu, nu cardinalul. Cu el n'avem nimic.
E Franța care cere să-i dăm noi ajutorul,
Și nu e pentru dânsa, ci pentru-a dărâma
Acest dușmân al legii noastre, pe Ferdinand.
Cât va trăi o urmă de vlagă 'n acest trup
Ce și-a lăsat pe câmpul de luptă părțile
Jertfite întru cinstea credinți-adevărate
Noi vom lupta cu dânsul, și îl vom birui.

WRANGEL.

Frumos, frumos! Ce mare-i virtutea-ți, camarade.
Cu-astfel de șefi armata ce mi s'a 'ncredințat
De cel care trăiește în inimile noastre
De sigur va învinge. Dar, vezi, n'ajung eroi
Și-o trupă devotată. Se cer și bani: de unde?
Să spuie plătitorul de are înc' un rest
Ca să hrănească astă legiune sacr' a noastră!

PLĂTITORUL.

De ce-aș minți? Din suma din urmă n'a rămas
 Decât ce-ar fi în stare s'aline suferința
 Soldatului ce-și cere cu zgomot dreptul lui.
 Francesii sânt la plată zăbavnici, cum li-i felul :
 Cer slujba devotată, martiriul și-apoi
 Când e ca datoria să-și facă, uită totul.
 Zădarnic scriu : departe-i acel ce ne-a momit
 Să-i fim pentru izbânda lui însăși ajutorul,
 Zădarnic cu unelte de-a' lui ne socotim.
 Asigură că 'ndată primi-vom tot ce este
 La dâșii rămașiță și-adaugă tot ce
 Găsesc în limba dulce și moale-a nației,
 Dar casele sânt goale și noi ne zbuciumăm
 Spre a găsi din pradă și haptică biata pâne
 Cu care se nutrește ostașul cumpărat.
 Eu nu mai pot ; pe altul găsiți să-mi ieie locul.
 Mai bine rob la Turcii păgâni aș vrea să fiu
 Decât în legătură cu dâșul, cardinalul...

TORSTENSON.

Și-atunci când merge totul așa cum spune el,
 Când ducem peste câmpii de-omor flămânzii noștri
 Și-i facem să-și găsească taina în prădăciuni,
 Ce fac acei ce poartă grija campaniei?...

(căt-re diplomați.)

Eu mă îndrept spre dâșii : raportul au să-și dea.
 Sântem noi oare 'n suflet mai proști ca ei, stăpânii
 Prin bani ai luptei care o ducem pentru-ai lor,
 Și nu e cu putință să smulgem ce se cade?
 Ori vă lăsați cu vorbe deșarte mângâiați?...
 Atunci...

BANNER.

Atunci mai bine să nu mai dăm răspunsul.

MINISTRUL.

Eu am făcut ce este întregul nostru rost...

BANNER.

Ați scris ceva, și alte scrisori le-ați luat în schimb.
Ori oastea se înșeală cu astfel de pecete?

TORSTENSON.

Așa, așa... Mai bine politica o facem
Noi înșine cu-o vorbă ce are și urmări
Decât pe-un lucru care așa de șubred e
Întreaga jertf' a noastră să o mai sprijinim.

MINISTRUL.

Politica se face cu multă socoteală,
Și sânt și lucruri care prea bine le știm noi,
Dar nu se strigă 'n lagăr, oricine să cunoască,
Și mâne și dușmănu-l să afle-orice secret.
Va fi rău cardinalul, și nu-s dator să-l apăr,
Dar, dacă legătura cu dânsul am fi rupt,
Ar fi stăpân pe toată Germania 'mpăratul.
Al lui ar fi și Rinul și Dunărea întreagă,
Biserica romană din nou s'ar instala...

TORSTENSON.

Biserica pe care noi înșine-o ținem,
Când stăm supuși în fața aceluia ce e
Un prinț între aceia ce sânt unealta Romei
Și purpura i-o facem din sânge suedes...
Eu nu mai vreau a' noastre sărmane cotoanoage
Să fie în serviciul acestui om străin
Și fără legătură cu noi și țara noastră...

MINISTRUL.

Nu este om în astă sfântă Suedie
 Să nu ți se închine, o Torstenson, căci ești
 Incomparabil simbol al vitejiei noastre,
 Dar rostul lumii cere și lucruri ce nu știi
 Și, pe lângă știință, și-altă pricepere.
 Mă 'ntorc spre lămurirea pe care o voiți.
 Când vulturul cel negru cu-aripa rășchirată
 Va fi și în Viena și 'n Praga domnitor,
 Atunci în zbor de pradă ajunge-va spre țermul
 Pe care prin atâtea sforțări l-am dobândit
 Și Baltica va trece-o avântu-i de pedeapsă.
 Atunci va fi aice un blăstăm cum n'a fost
 Din vremea când, oriunde, supt regele Cristian,
 Ardeau pe rug ai noștri, bătrânii luterani,
 Și din palatu 'n care stătut-a Gustav Vasa,
 Din locul de la care-a pornit războiul sfânt
 Al crezului reformei, cu-al nostru Gustav-Adolf,
 Se va rosti osânda asupra tuturor.
 Se 'mpiedecă de haina ce-o poartă cardinalul
 Și nu pot să găsească aceia ce-i mai sus
 De oameni și de orice mai joasă osebite...
 Fiți siguri că ostașii nu vor muri flămânzi,
 Și este 'n ei atâta încredere 'n voi, șefii,
 Ca să nu se desfacă, nemernici mercenari,
 De steagul care este stropit cu-atâta sânge
 Și supt ai cărui falduri murir' atâți viteji.
 Avântul e al vostru, și patima aprinsă:
 Cu-aceasta biruința o smulgeți în războiu,
 Dar noi avem în pază atâtea interese
 Cu-a căror slujbă dreaptă noi ne simțim datori
 Și față de copila în care-i întrupată
 Suedia...

(se ridică toți.)

GLASURI.

Cristina trăiască 'ntru mulți ani!

MINISTRUL.

Așa! Peste oricare a' noastre osebiri,
 E dânsa, e urmașa eroului, ea însăși,
 Menită să arăte în lume că nu e
 Legată vitejia de noi, bărbații, singuri,
 Ci că o amazonă nouă se va ivi
 În țara 'n care orice ființă știe lupta.
 Vă las... În ce privește războiul viitor,
 Ce trebuie să 'nceapă cu floarea primăverii
 Și poate să ne ducă la vechiul nostru scop,
 Zdrobind această neagră și tristă pajure
 A Casei Imperiale și farmecele Romei,
 Ajunge 'nțelepciunea voastr' a ostașilor.
 Iar, pentru bani, să plece acolo la Paris
 Nu un casier, ca punga tot goală s'o întoarcă,
 Speriat de strălucirea bogatului oraș,
 Ci unul chiar din ceata acelor ce țin oastea
 Și cari, când e vorba de plată, știu lovi
 Pe-acest mâner al spadei, ce-ar ști și alte drumuri,
 De și ni-i hotărârea pe-acest' a rămânea.

(pleacă.)

BANNER.

De ce pe-acesta singur să mai stăm părăsiți?
 Degeaba ni arată primejdii viitoare
 Acela ce 'ndoiala cată a cobori
 În noi ce-avem răspunderi ce 'ntrec oricare alta.
 Ci să vorbim cum cere al nostru interes:
 Al vostru, al oștirii, ce este și al țării.
 Ori nu? Întreb pe-aceia ce sânt mai apropiați

De sufletul cui luptă și suferă acuma,
Eu vă întreb: nu este în gândul tuturor
Că nu se poate astfel să mergem înainte?

PLĂTITORUL.

În ce privește banii, eu vă răspund că nu!
Armata o ucideți, și pierdeți țara voastră.

UN OFIȚER.

Și-atunci ce vrei tu care de mult ne amăgești
Cu vorba: vrei să facem pace cu Împăratul?

TORSTENSON.

Ce pace-ar fi să facem: cu el, sau fie și
Cu oricine pe lume? Dar nu mai știu ce-i pacea.
A fost odinioară pe lume și-a murit.
Iar noi sântem ostașii ce mergem dintr'o luptă
În alta, și atâta: învinși, învingători,
Cum va voi și soarta cu noi, până la moarte.

GLASURI.

Așa, așa, trăiască moșneagul nostru drag!
Cu Torstenson înainte și până 'n pânze albe!

WRANGEL.

Cuvântul ce pe buze ni sta de mult la toți
L-ai spus tu, camarade și călăuz al nostru.
Noi, — noi sântem o oaste, și-atât. E cineva
Să spuie că ni este mai scump orice pe lume
Decât această spadă și strigătul de-asalt,
Și-o bucurie care să 'ntreacă biruința, —
Da, biruința însăși și contra orișicui,
Și-a celui care astăzi nu ni e împotrivă?

GLASURI.

Și-a celor cari mâne ar fi în locul lor!

WRANGEL.

Așa-i? Temeiul este acesta, unul singur.
 Și poate cel ce vine spre a ne invita
 La noi isprăvi, ba poate că și mai fericite,
 Aduce punga plină și o deschide larg..

(strigăte de mulțămire.)

Ne va lega de dânsul mai strâns ca Francia
 Prin oameni cu mai bună credință ca acest
 Om al credinții care ni este împotriva,
 Acest rău platnic care se chiamă Richelieu.
 Sântem aici în astă cinstită adunare
 Spre-a lua o hotărâre, iar domnii diplomați
 O vor afla când vremea de luptă s'a deschide.
 Nu-s mai bătrân și titlu nu am spre-a presida,
 Și Torstenson mă ierte că iau un loc ce este
 Al lui..

TORSTENSON *(se ridică.)*

Eu am, tovarăși, un singur loc pe lume —
 Acolo unde moartea se 'nfruntă vitejește,
 Un singur loc, la care eu țin, și-l voi păzi.
 Dar, dacă e: ca marfă să trecem de la unul
 La altul și obrazul acesta să-l pătam,
 Pe care cu credință primirăm rănile.
 Să vie 'n fruntea oștii oricine, însă nu
 Acela care-alături a fost de Gustav-Adolf,
 De Gustav-Adolf care la nimeni n'a vândut
 Onoarea suedesă și steagu-acest' al nostru.
 V'o spune asta vouă cari vă târguiți,
 Un om care în viață-i nu a știut ce-i banul,

Nici orișice răsplată, ci numai rostul lui
De sacră datorie...

BANNER.

Așa ai fost, bătrâne,
Și de aceia nu e un om care n'ar vrea
Să se închine ție și jertfelor făcute.
Dar fiecare vreme își are ale ei,
Și, vezi, așa e vremea de-acum, că ni pretinde
Să 'nfrângem și ce este în noi mai sfânt, ca să
Păstrăm această oaste, ce este moștenire
De la acela însuși de care ai vorbit.
Armata suedesă-i a noastră, și noi înșini
Ai ei...

UN OFIȚER.

Ca Grecii cari, supt vechiul Xenofont,
Rămași fără de țintă, au luat în piept întreaga
Barbăra 'mpărăție a Perșilor și-au mers,
Schimbând prietenia așa cum cere timpul,
Pân' ce au fost în fața elenicei lor Mări.
Ni e departe Marea, și noi dorim amicii
În stare să ne ție vii până 'n acel ceas
Când vom putea cu toții, oprind isprava noastră
De multă biruință, să spunem: am ajuns.

ALT OFIȚER.

Și eu prevăd și clipa când, banii adunându-i,
Frumoșii bani de aur, la cari-atât râvnim,
Vom fi aduși a spune: Traiască Împăratul!

AL TREILEA OFIȚER.

Și-atunci fără 'ndoială vom fi atât de tari
Ca nimeni să nu creadă că poate să atingă
Credința protestantă pe solul suedes.

WRANGEL.

Vă văd pe cale bună. Nu face omul ceia
 Ce vrea, ci, îngrijindu-și întreaga datorie,
 Se uită și pe-alături și, când e lămurit
 Că nu-i mai sânt prieteni aceia chiar cu cari
 Legat-a învoială, spre a se conserva
 De unii și de alții cu tot atâta cinste,
 Se 'ndreaptă 'n partea care-i îngăduie-a trăi,
 Și totuși nu înseamnă că și-a vândut credința.
 Acuma hotărârea se cere s'o 'nsemnăm
 În scris, ca să se știe din vremea cuvenită
 Și la Paris ce este voința tuturor...

TORSTENSON.

A mea, nu!... Căutați-mi un loc spre a muri
 De rănile din trupu-mi, și de aceasta nouă.

WRANGEL.

Înseamnă, secretare: „Consiliul de războiu
 Din Stockholm, după lungă, serioasă cercetare,
 Găsi că nu se poate de-acum a mai lupta
 Alături cu aceia ce nu-și țin învoiala,
 Și astfel nu urmează a se mai urmări
 În noua primăvară tot pe aceiași cale.
 S'a rupt tratatul care-i lipsit de înțeles,
 De vreme ce subsidii de mult nu mai veniră.
 Dar oastea o păstrează...

GLASURI.

Da, da!

WRANGEL.

...precum a fost,
 Îndeamnă pe ostașii isprăvilor trecute

Să nu se 'ndepărteze de-un steag învingător.
El este 'n stare oricui să-i deie biruința,
O dreaptă socoteală cinstită așteptând".

GLASURI.

Sântem gata cu toții să dăm iscălitura.
O, iartă-ne tu care rămâi în alte vremi:
Nevoile de astăzi adusu-ne-au aice.
Pe alte căi, pe tine în inimă te-avem.

Scena a II-a.

ACEIAȘI, CRISTINA.

CRISTINA.

Pe cine oare-l vîndeți, stăpâni ai oștii mele?

(*tăcere.*)

Ori voi, ostași din ceata glorioasă de pe vremi,
Pierdut-ați graiul? Nime nu vine să-mi arăte
Cum s'a pierdut credința acestui brav popor,
De n'a rămas o altă grijă decât a plății?
Tu, Wrangel, care 'n fruntea trădării te așezi..

WRANGEL.

Nu sufăr, Maiestate, insulta de la nimeni.

CRISTINA.

Mai sus ca orice „nimeni“, să știi că încă stă
Coroana care fruntea mea o împodobește..

GLASURI.

Coroana suedesă rămâie 'ntru mulți ani!..

CRISTINA.

Coroana sacră care face dintr'un copil,
 Dintr'o femeie care abia privește 'n lume,
 Urmașa celor cari au fost regi scandinavi
 De-a căror vitejie s'a spăimântat o lume.
 Coroana asta, care mai mult e ca voi toți,
 Și ca biruitorii celor mai mândre zile,
 În care biruința nu ați avut-o voi...

BANNER.

Dar rănilile acestea a' cui sânt, Maiestate ?

CRISTINA.

Aveți nevoie oare s'o spun la vrâsta mea ?
 În trupul vostru rana intră; dar lovitura
 Căta să întâlnească însăși Suedia,
 Și ea a fost aceia ce s'a împotrivit
 Și v'a scăpat viața, păstrând glorioasa urmă
 În care nu e alta decât pecetea ei.
 E timbrul pus in carne al patriei, și-atâta !
 Așa, așa, v'o spun eu, o, mândri condottieri...

BANNER.

Noi nu sântem vânduții ce-i crezi, stăpân' a noastră !

CRISTINA.

Și ce vă mai lipsește spre-a fi de fapt vânduți ?
 Vânzarea nu e 'n mâna ce cată să iea banul,
 Ci 'n însăși hotărârea ca banul să-l primiți.
 Rușine să vă fie, o, oameni ai onoarei !
 Rușine, și zădarnic supt palmă fremătați !
 V'o dă nu o copilă ca mine, ci acela
 Ce este 'n clipa asta aice, peste noi,

Plecați-vă 'n genunche, căci dânsul vă vorbește.
 Tu, Torstenson, genunchii de mult ți i-ai lăsat
 Pe câmpul de bătaie spre care nu vrei astăzi
 Să te întorci în rostul urât de trădător.
 Voi, ceilalți, în genunche! O cere Gustav-Adolf.

(Fără voie cad în genunchi.)

El este-aici de față. Cum nu-l simțiți în voi,
 Așa cum Alexandru-cel-Mare din mormântu-i
 Venia să presideze soborul ostășesc
 Al celor ce supt dânsul știură gloria?
 El este-aici. O, tată, și eu stau în genunchi.
 Și ce spun este numai ce-mi strècure tu în șoaptă:

(ca după inspirația tatălui.)

„O, șefi măreți ai oștii ce nu-și are egal
 Pe nimeni, spada voastră păstrați-v'o curată!
 Flămânzi și goi, voi țara să nu o pângăriți,
 Nici rasa minunată care v'a dat viața.
 N'aveți un rost al vostru, nu vi-i îngăduit
 Să vă gândiți la dânsul. Cei vechi trăiau în trupul
 Ce 'mbracă amintirea, și dânșii au perit,
 Dar veșnic alte trupuri veni-vor s'o îmbrace.
 Cuvântul vostru este neatârnat de cei
 Cari-au primit odată a voastr' asigurare.
 Nu vă clintiți de vântul pasiunii și nu dați
 Onoarea voastră jertfă nevoii care trece,
 Și, dacă n'a vrut soarta să am un fiu ostaș“
 – Ce blăstăm pentru mine să fiu doar o regină
 Și o copilă care învață a trăi! –
 „Cobor întreaga-mi voie în singura-mi mlădiță.
 Mă veți găsi într'insa oricând mă pomeniți
 Și mă doriți pe mine în fruntea oștilor.“

...Și-acum, hârtia rupe-o și arde-o, secretare.
Jurați ca Gustav-Adolf să fie-al vostru domn,
De-ar fi ca oastea 'ntreagă să piară 'n suferință!

GLASURI.

Jurăm, stăpân' a noastră, jurăm cu orice preț!

CRISTINA (*sărută pe Torstenson.*)

Voința strămoșească in tine, biruit-a....

ACTUL al II-lea

Scena I-ia.

PALATUL REGAL DIN STOCKHOLM.

O CAMERISTĂ, SCUTARUL.

CAMERISTA.

S'a dus... Ce o aşteaptă în sal' aceia mare
În care-altfel de oameni au fost încoronăți
Cu o coroană care e binecuvântată
De Domnul cărui țara-i aduce-adevărat
Serviciul după norma cea evanghelică,
Străină de-un adaus catolic sacrileg?
Mi-a spus să stau aice, s'aștept până se 'ntoarce.
Sânt tainele-i, pe care doar cei mai credincioși
Au drept să le cunoască în ceasul de schimbare.
Și ce-aș fi vrut ca insumi să văd acel moment
În care, din copila în sama mea lăsată,
Suediei un rege glorios i se va da...
Am fost la Gustav-Adolf să văd încoronarea.
Părea că 'n altă lume mutată mă găsim:
Cântau din psalmi urarea domniei ce se 'ncepe
Și săbiile scoase 'ntre ele se ciocniau.
Ce mândru era domnul cel nou ce cu atâta
Iubire stăpânirea-i vestită o pornia!
Simțiam că biruința-i în steagurile sale,

Că patria mărită prin fapta sa va fi,
 Dar nouri grei pe frunte-i treceau: parcă sfârșitul
 În ziua triumfală i se infățișa:
 Biruitor în sânge scaldat fără de vreme.
 Și-acuma ea, micuța, sfințită-i ca erou
 Și e datoare toate eroic să le facă...
 Un eroism ce nu e acel pentru femei,
 Ce nasc și cresc și sufăr în fiecare clipă,
 Când chinul lor și grija din zilele ce trec,
 Îngăduie să fie eroici soții, fiii.

SCUTARUL.

Dar am crescut-o astfel de poate birui
 În orice încercare cel mai bărbat din oameni.
 Ce mândru călărește, ce iute-i la vânat,
 Ce sigur îi e brațul când pușca mânuiește.
 Îi este 'ntr'o nimica pe ape a 'nota.
 Noi vom avea un rege, un rege 'ntr'adevăr,
 Și nu o muiercuță cum ați voit s'o faceți.
 Așa voit-a însuși acela ce a fost
 Un rege cum vre-un altul în veci nu se va naște.
 A spus, fiind pe brațe copila la botez:
 „Eu vă asigur, dânsa va fi ca mine rege,
 Și-o veți avea ca rege în frunte orișicând“,
 Și cu aceasta suflet din el vărsă într'insa.
 Așa, așa, copila ce-a fost, s'a isprăvit.
 Voiți s'o plângeți, bine, că este și pricină,
 Dar ce-ați voit să faceți din ea 'n zădar v'a fost.
 Să știi că pe această femeie minunată
 O veți vedea și 'n luptă oștirea comandând,
 Și pentru cârma țării e brațul ei destoinic.

CAMERIERA.

Dar armele-i le strângeți. Căci n'o s'o mai aveți
 Tovarășă deplină, mergând la vânătoare.

Regina cere alte deprinderi, și va fi
 Și greu în ce privește o viață ca aceasta,
 Cum, poate ai dreptate, ea nu va mai găsi
 În grijile domniei un ceas să ni arăte
 Că este 'n al ei suflet un farmec femeiesc.
 Ce zici? Mai bine-i parcă de noi decât de dânsa.

SCUTARUL.

Dar clopotele sună. Se pare că a luat
 Sfârșit întreaga slujbă, că deci ea se întoarce.

Scena a II-a.

CEI DE SUS, CRISTINA.

CRISTINA (*către cei ce-o însoțesc.*)

Destul îmi e alaiul. Regină ați voit
 Și ați avut regină. Mi-oiu face datoria
 Așa cum cere rostul acestui sfânt regat.
 O, veți simți că este și mintea să gândească
 Și brațul să domine orice împotriviri!
 Acuma-s obosită. Aș vrea să fiu eu iarăși:
 Eu ceia care încă și ieri trăiam așa
 Cum îmi cerea și voia și aspra-mi datorie
 Și m'ascundeam ca firea femeii s'o păstrez
 În ceasurile 'n care mă mai lăsam învinsă.
 Lăsați-mă o clipă, ostași și consilieri,
 Și-apoi voi fi a voastră în tot ce se cuvine.

(*Suita se depărtează. Cristina recunoaște pe cei doi.*)

Așa, acum a voastră pot fi, și amândoi
 Mă veți avea o clipă. Atâta: ultima.
 Cu purpura pe umeri mi-au pus, nemilostivii,
 Și sarcina pe care-s datoare să o țin
 Atât de neclintită în orice 'mprejurare,

Încât să nu se plângă acest popor al meu
Că 'n fruntea lui nu are-un bărbat ca să-l conducă.

(Spre camerieră.)

Nu ne-om vedea de astăzi, decât arare ori,
Tu care, lângă mama ce-a fost din voia sortii
Și lângă cea pe care mi-a dat-o imperios
Această țară care mă vrea cum îi e voia,
Mi-ai fost cea mai de-aproape și cea
cu mai bun gând...

Reginei îi vei cere de-acum să te primească
La zile hotărîte și 'n mijloc de curteni.
Acum doar sânt cea veche și te iubesc tot astfel...
Ci zi, ce vrei să capeți spre a te răsplăti
Din mila nesfârșită a Maiestății Mele?

CAMERIERA.

Dar n'am nicio nevoie și nicio lipsă n'am
Decât aceia care nu poate să dispară:
Te-am vrut pe tine, astăzi nu te mai pot avea
Decât la ceasu 'n care te-aduce 'nchipuirea.
Și-atunci, tu la războaie vei fi și și 'n judecăți,
Vei sta pe-un jeț mai mare decât a' noastre toate:
Suflat va fi cu aur și 'n el săpat va sta
Acel herb venerabil al țării suedese,
Ci tu, pășind cu pasul mărunț, dar apăsat,
Al celei fără tată, ce-și cat' un drum în viață,
Te vei întoarce iarăși aici, și iar vei sta
În locul unde-atâta de mult mi-ai fost alături,
Și vom vorbi de multe ce-au fost și de atâtea
Din lucrurile care năvală dau la regi
Și nu-i lasă cu gândul lor și 'ntre-ai lor prieteni;
Mi 'i spune bucuria pe care ți-o dorim
Și, Domnul te ferească!, și câte o durere...

CRISTINA.

Dureri? Dar nu sânt oare chemată să le 'nfrunt,
 Așa cu hotărîre mai mult ca bărbătească,
 Eroică... Sfârșită-i simțirea care-o știi.
 Mi-i inima de piatră: nimic n'o poate-atinge,
 Rămâne doar gândirea ce mi-o am pregătit
 Și voia ce reiese din toată 'nvățătura.
 Mă veți vedea îndată ce rege pot să fiu...

SCUTARUL.

Așa cum te cunoaștem de pe la vânători,
 Când te 'ntreceai cu cei mai cutezători la lupta
 Cu fiarele cumplite.

CRISTINA.

Ce fiare? Ai să vezi!

Le simt de-acum. Adulmec mirosul lor sălbatec...

SCUTARUL.

Dar nu-i așa de lesne de 'nvins, Măria Ta,
 Căci nu iese 'nainte cu colții, și cu unghii,
 Ci se târăsc în față și, când mai sigur ești,
 Te simți mușcat de ele, și fug când li iei urma.

CRISTINA.

Dar le-am deprins cu firea din cărți...

SCUTARUL.

Nu crede 'n cărți!

De când s'au scris, doar lumea a mers tot înainte,
 Și sânt mijloace astăzi de care n'au visat
 Acei a căror slovă ți-a stat, o, doamnă 'n față.
 Era mai bună vremea când te încumetai
 Să prinzi de coadă vulpea și să despinteci urșii.

CRISTINA.

Vă voi chema la prada ce o voi aduna...

SCUTARUL.

Doar de-ai găsi gonacii, ca noi să-ți fie siguri!

CAMERIERA.

Și de ți-ar sta aproape spre a te curăți
De praf și-a pune balsam pe rănilor primite
O mână iubitoare cum mâna mea ți-a fost!

CRISTINA.

Ce n'oiu găsi la alții, eu mi-oiu găsi *aice!*
(arată inima)

Scena a III-a.

ACEIAȘI, UN COPIL DE CASĂ.

COPILUL DE CASĂ.

Afară este, doamnă, un tânăr și-ar dori
O clipă să-ți vorbească.

CRISTINA.

Ce vrea să-mi ceară? Bine.
Începe de acum povestea celor ce
Nu te cunosc în altă privință decât asta.

CAMERIERA.

Nu-i ceas de audiență la Maiestatea Sa.
Aici nu se mai află copila care-o știe
Atâta biată lume spre a se ajuta
De dânsa, ci petrece o clipă 'ntre prieteni

Modești de-odinioară, spre a se despărți
De ei, Cristina, care-i doamna Suediei.
Așa să-i spui...

CRISTINA.

Dar poate-i un lucru mai grăbit..

SCUTARUL.

Oricum, să spuie scopul venirii lui aice.

(*către Cristina.*)

Așa, cu pază bună, datoare ești să fii.
Nu ești a ta, ci țara stăpână e pe tine.
Tu nu poți ști ce gânduri hrănesc cei cari-ți vin :
Sânt minți perverse care pot a-ți dori și moartea.
Și, dacă mori, în sama cui cade țara ta ?

CRISTINA.

Dar nu e oare vărul meu ? Nu e Carol-Gustav ?

SCUTARUL.

A, Carol-Gustav ! Este... Și tu îl vei simți.
El e etern pe urmă-ți și-așteaptă ceasu 'n care
Suedia și-a cere-un bărbat în locul tău,
Și-atunci el va fi gata să-și ia răspunderea.
Dar noi nu vrem ! Voința părintelui rămâie-ți
O sacră datorie, și noi te-om ajuta
Cu-acel puțin ce este 'n mijloacele sărace
A' noastre...

CAMERIERA.

Și cu toată iubirea ce-i în noi.

Scena a IV-a.

ACEIAȘI, COPILUL DE CASĂ.

COPILUL DE CASĂ.

A spus așa acela ce-ar vrea primit să fie :
 Că nu-i un domn de samă și nici un general,
 Că n'a dat nicio luptă și n'a semnat tratate,
 Că n'are 'nvățatură cât Maiestatea Ta,
 Că nu-l mână 'ntr'acoace niciun fel de dorință
 Decât să mai revadă pe-aceia ce i-a fost
 Tovarășă odată...

CRISTINA.

I-auzi ! Și cum îl chiamă ?

COPILUL DE CASĂ.

A spus că-i zice numai Axel și-atât...

CAMERIERA.

Da-l știu...

Băiatul care iarna mergea cu noi călare
 Să caute 'n zăpadă vre-o floare 'n ascunziș
 Și care câte-odată, din voia stăpânirii,
 Era lăsat să 'mpartă tainul țărănesc
 Din casele pierdute în văi...

CRISTINA (*bate din palme*).

Axel să vie !

Scena a V-a.

ACEIAȘI (*Cristina se urcă pe tron.*)

SCUTARUL.

Să vie, dacă voia îți este să-l mai vezi!
 Să vie! Doar regina stăpână-i să primească,
 Stăpână să refuze pe oricine-ar voi.
 Dar cere maiestatea ca nicio bucurie,
 Cum și nicio durere, să nu vie-a 'ndemna
 Pe unul și pe altul, făcând să-și piardă firea.
 Mă iartă, dar prea tare parcă te-ai bucurat...

Scena a VI-a.

ACEIAȘI, AXEL.

AXEL.

Cristino! O, mă iartă, 'n genunchi îți cad, o, doamnă
 A noastră, Maiestate-a Suediei...

CRISTINA (*se ridică încet.*)

Sânt eu...

O, nu de mult: doar ceasul de când sânt eu aceia,
 Cristina 'ntâiu, regina Suediei... și tu...,
 Axel, tu nu ești rege, cum ți-o făgăduisem.
 Ce zic! În alte vremuri ce proști eram! Ori nu?
 O, da! Multă prostie și multă fericire
 Era pe-atunci... Ții minte?... Dar nu-mi pot aminti.
 N'am voie, sânt regină... Pricepi tu... Dar te uita
 Că nu mai ești tu însuși copilul ce-l credeam.
 Axel, ești mare astăzi, și ești frumos...

AXEL.

O, doamnă!

SCUTARUL

Dar o regină n'are voie a osebi,
 Între supuși, ce daruri le a dat Dumnezeu
 La unul, și la alții n'a dat. Cu toții sânt
 Frumoși, de e nevoie, și, dacă nu-i nevoie,
 Uriți. Axel nu este decât un Suedes
 Ca alții. Câte fete mai sânt, pot să-l privească
 Altfel; regina însă e oarbă pentru el.

(*către Axel.*)

Și tu ce vrei? Grăbește! Sânt trebi de Stat afară.

CRISTINA.

De sigur sânt. O clipă așa m'am furișat..
 Am vrut să văd pe-aceia ce mi-au fost buni prieteni:
 Pe dânsul și pe dânsa. Atât. (*către Axel.*) Acum veniși
 Și tu, și-mi pare bine, căci doar am fost alături
 Când nu eram pe lume decât doar doi copii,
 De și aveam și-atuncea momente când o țară
 Vorbia prin mine. Strașnic să schimbi necontentit
 Ce ești cu ce se cere să fii...

SCUTARUL.

Noi ni aducem
 Aminte de momentul când ai împiedecat
 O oaste să pornească pe drumul de rușine...

CRISTINA.

O, da, dar eu atuncea nu mai eram a mea:
 Puteri necunoscute-și puseseră voința
 În mine, și grozavă era 'nceștarea lor.
 Tu știi c'am fost bolnavă...

CAMERIERA.

O știm, dar a voit
Din groapa-i sângerată acel ce te 'ndemnase
Să ieși peste hotarul de vrâstă și să fii
Icoana în viață a lui, lui Gustav-Adolf.

(căt-re Axel.)

Așa, te du, băiete. Ai vrut s'o vezi: ea e,
De și nu este astăzi amica ta Cristina!
Să n'o uiți însă...

CRISTINA.

Însămi nu te-oiu putea uita...

SCUTARUL.

Bine 'nțeles în sensul în care o regină
Iertat e să-și aducă aminte de ce-a fost
Când nu era ea însăși decât doar o copilă.

AXEL.

Noroc și fericire să fie 'n calea ta!

Scena a VII-a.

ACEIAȘI, ALT COPIL DE CASĂ.

COPILUL.

Se cere cancelarul a fi primit îndată.

CRISTINA (se scutură.)

Să vie! Dar ce-l poate aduce și 'n acest
Ceas pentru revederea iubirilor din vremuri?

Scena a VIII-a.

ACEIAȘI, CANCELARUL.

CANCELARUL.

Veniiu, mărită doamnă, spre-a pune în vedere
 Acestei minți prin care întreci pe ceialalți,
 Acestui gând ce poate în orice să pătrundă,
 Acestei minunate, unice 'nvățături
 Ceva din datoria cea mai apropiată,
 Ce dă o chezășie Domniei ce-a 'nceput
 Așa, în ceasul care să fie-o promisiune
 De mari izbânzi, de bune și lungi infăptuiri...

CRISTINA.

Ascult, și datoria ce-o am voiu implini-o.
 Ce vreți să fac, în mine puterea voiu găsi,
 Și voiu chema să-mi vie oricând în ajutor
 Acela de la care coroana am primit-o,
 Cu tot ce se cuprinde într'insa de greoiu
 Și plin de-o strălucire ce nu-și află părechea.
 Eu am uitat copila ce-am fost, și astăzi sânt
 Așa cum vreți: regina...

CANCELARUL.

Eu mă îndrept reginei.
 Cunoști, o doamnă, rostul atâtor filosofi,
 Și 'n cărțile romane nu e un om pe lume
 Să fi cetit atâta și-atât să fi 'nțeleș.
 Tu știi ce-a fost viața atâtor țări bătrâne
 Și-ai tras învățatură din soarta ce-au avut,
 Dar nu este o țară ca alta, și aceasta
 Se cere cârmuită cu vechiu-i rost. În el
 Sânt lucruri mari de care nu ne putem atinge...

CRISTINA.

Dar ce este domnia decât un simplu joc?
 Și-atunci eu vreau mai bine pe cel de pân' acum,
 În care bucurie destulă am avut,
 Făcând ce-mi este voia în orice, decât astă
 Robie aurită la ceia ce nu-mi e
 Credința? Carol-Gustav e-aici: dacă primește,
 Vi-l luați... Sânt cărți destule spre a mă mângâia...

CANCELARUL.

Vi le lăsăm pe toate: sânt bune 'n orice vreme,
 Dar să nu credem totul ce 'ntr'insele stă scris:
 Primejdia e mare la cine se încrede,
 Și poate că prea multe venir' asupra ta...

CRISTINA.

Cu ce drept aste vorbe le spui?

CANCELARUL.

Cu-al bătrâneței.

CRISTINA.

Și eu opun la dânsa voința-mi de-a trăi
 Cum vreau, și vreau și alții ca mine să trăiască.

CANCELARUL.

Frumos vorbești, o doamnă, din ceia ce cunoști,
 Dar este și o viață ce încă nu-i deschisă
 Acestei minți ce toate dorește-a cerceta,
 Și vei vorbi, cu anii, așa cum fac eu astăzi.
 Noi toți robim...

CRISTINA.

Și-atuncea ce fac cu libertatea-mi?

CANCELARUL.

Mai este o conștiință...

CRISTINA.

Să-mi fac o temniță

Din ea ?

CANCELARUL.

Dar cine iese în viață... Ce să spun ?...

CRISTINA.

Eu *vreau* să spui...

CANCELARUL.

Întreabă pe cei vechi. Ți-or răspunde
Adâncă înțelepciune din fapte și-au cules.

CRISTINA.

Eu n'am găsit răspunsul.

CANCELARUL.

E greu să dau un nume
La ceia ce-i respectul întreg de adevăr
Și-alegerea acelor cuvinte ce-l acopăr...

CRISTINA.

Îl știu, dar nu-l *vreau*...

CANCELARUL.

Astăzi se cere doar atât
De la regina care abia s'a 'ncoronat
Și nu poate coroana s'o lase 'n ziua însăși

Când a luat cu dânsa ca dar neprețuit
Tot ce-a lăsat acela care-a fost Gustav-Adolf.

CRISTINA.

Eu am învins prin tine și astăzi mă învingi,
O tată...

CANCELARUL.

Gloriosul martir primit-a ceia
Ce-ți cerem azi... Alături de tot ce ai jurat,
Vorbește către lumea ce-așteaptă colo 'n piață,
Și-i spune, ca să afle și nobili și popor
Și clerici și 'nvățații ce știu ce-i scris în cărți,
Că voia ta n'atinge nimic din ce a fost
Și trebuie să fie temeiul al țării noastre.
Privește: nu-i nevoie să cauți alt cuvânt,
E cel pe care însuși el l-a rostit atuncea.

(îi dă hârtia.)

CRISTINA.

Cum pot vorbi eu altfel decât cum a vorbit?

CANCELARUL.

Fereștile în lături! Regina vă vorbește!

(se aude.)

„Eu, Cristina I-iu, regina Suedesilor, Vandalilor, Goților, asigur acest popor că voi păzi neclintite sfintele lui așezăminte. Așa să-mi dea viață Dumnezeu!“

(Aclamații.)

Când a luat cu dânsul și din nepotul
 Tot ce-a lasat acelu care a fost.

CHORUS

În viața noastră sunt multe și multe
 O viață...

CHORUS

Cândoseși mântuiește prințesa cea
 Căci cămărușă Alături de tot ce ai înțeles
 Vorbește către lumea războiului colo n' ai
 Și-i spune că ai alie și nobili și popor
 Și căutai și înțelegi ce ai ce-ai în cap
 Că voie te n' ai n' ai n' ai n' ai n' ai n' ai
 Și nebulă să te ținem și țară noastră
 Binești nu ai n' ai n' ai n' ai n' ai n' ai
 E cel pe care n' ai n' ai n' ai n' ai n' ai

CHORUS

Când noi vorbi cu țara decar cum a vorbit
 Căci noi vorbi cu țara decar cum a vorbit

CHORUS

Eu cântă în regiune de război
 Eu cântă în regiune de război

CHORUS

Eu cântă în regiune de război
 Eu cântă în regiune de război

CHORUS

Eu cântă în regiune de război
 Eu cântă în regiune de război

ACTUL al III-lea

Scena I-ii.

PALATUL REGAL DIN STOCKHOLM.

UN NUMĂR DE CURTENI.

CONSILIERUL I-IU.

Consiliu de coroană 'n Suedia... Minune!

CONSILIERUL AL II-LEA.

De-aceia nu veniră decât puțini chemați.

CONSILIERUL I-IU.

Privesc într'una ușa, și nimeni nu mai vine.

CONSILIERUL AL III-LEA.

De n'or veni, ostașii vor fi în locul lor.

CONSILIERUL AL IV-LEA.

Sau vor veni, alături, acei pe cari-i știm.

CONSILIERUL I-IU (*se uită la uși.*)

Tăcere! Căci aice nu se vorbește liber...

CONSILIERUL AL V-LEA.

De ce nu se vorbește? Sântem cu toții lași!

CONSILIERUL AL II-LEA.

Eu nu, și sânt ca mine atâția 'n țara asta
Ce-au stat supt Gustav-Adolf in luptă, și nu cred
Să fie 'n lume oameni cu-atâta vitejie!

CONSILIERUL AL III-LEA.

Atunci de ce vitejii stau muți, când țara lor
E 'n prada oricui vine din locuri depărtate,
Și-ajunge hotărârea să plece de la el?

CONSILIERUL AL II-LEA.

Cu dușmanii aceia cu cari m'am luptat
Rămâne jurământul, ce poate să oprească
Avântul răsbunării..

CONSILIERUL AL III-LEA.

Dar, dacă 'n față ai
Pe cine jurământul călcatu-l-a? Atuncea
Nu e același lucru? Zi tu de nu-i așa!

CONSILIERUL AL IV-LEA.

Eu zic că nu e bine-a vorbi astfel de chestii
În casa ce nu este a noastră...

CONSILIERUL AL III-LEA.

Cum nu e?
Orice se afl' aice 'n Suedia al nostru-i.
Nu este-o cucerire-a Coroanei patria.
Strămoșii ni-o făcură cu lacrimi și dureri.

Stropită-i temelia cu sângele acestei
Atât de insultate, dar mândre nobilimi,
Și regele el însuși nu e decât un nobil!

CONSILIERUL I-IU.

Da, regele, când este un rege. Cavaler
El însuși, el privește în jur ostași ca dânsul.
El știe să aleagă pe cine e mai demn
Cu sfatul să ajute. El casa lui și-o are.
Copilul lui așteaptă să vie rândul lui,
Și este în palatul acesta altă viață,
Ce intră de la sine cu noi în legături.
Stăteai la Gustav Vasa cu dânsul la ospete,
Ciocniai cu el păharul și te îmbrățișa,
Dar Gustav-Adolf însuși era doar camaradul
Cu care stai alături în ceasul sângeros...

CONSILIERUL AL V-LEA.

Așa-i, așa-i, când tronul un rege îl cuprinde...

CONSILIERUL AL IV-LEA.

De-i vorba despre-un rege voinic și mândru, dar
N'avem noi în regina, — ce mulți ani să trăiască! —,
Cea mai cutezătoare la orișice avânt?
Nu este ea în stare să 'nfrângă orice piedeci?
Nu-i glonte-i mai sigur decât al orișicui?
N'o vezi zburând călare la ceas adânc de noapte?...
Și e, pe lângă asta, cuminte între toți
Monarhii vremii noastre. Sânt oare legi mai bune
Decât acelea care de dânsa ni s'au dat?
Se razimă regatul pe ordinea cea nouă,
Pe care neschimbată ea cere s'o lăsăm.

CONSILIERUL AL III-LEA.

O fi, o fi... Trăit-a și făr' acestea țara!
 Ajunge-o temelie săpată în adânc
 De mâile acelor uriași ce-au ctitorit-o.
 Nu-i bine-această basă să o tot scormonim
 Cu degete grăbite, și prea se face faimă
 Cui este azi în frunte și mâne ar putea
 Să nu mai fie-acolo...

CONSILIERUL AL IV-LEA.

Spui lucruri mari și grele.
 Ori n'au căzut în timpul din urmă, — și-i păcat! —,
 Spre-a pedepsi cuvinte ca astea, capete
 De nobili cu un nume glorios în cartea țării?
 Păziți-vă: regina nu-și suferă vrăjmași,
 Și cei ce se ridică prea sus, se prăbușesc
 La semnul mâinii care o știi cât e de tare.
 Eu zic așa: Cristina ajuns-a la un ceas
 De mare 'ngrijorare: frumoasă e și mândră.
 Doriră să-i câștige atâția inima,
 Ea n'a vrut: i se pare coroana ei prea sus
 Ca să o poarte-alături de dânsa orișicine...

CONSILIERUL I-II.

Ba nu, nu e coroana aceia ce-o oprește.
 Trufia ei nu lasă pe nimeni a fi,
 Prin voia ei cea dârză și neînduplecată,
 Aproape de mărirea ce-o vrea numai a ei.
 Nu vezi pe Carol-Gustav departe ce-l mai ține?
 E, oare, o mlădiță și el a regilor,
 Ori un supus spre care privește cu despreț?
 Și el e doar, cum lucrul stă azi, moștenitorul...

CONSILIERUL AL V-LEA.

O, e îndepărtată această moştenire!
 Puteri nebiruite de vârstă se cuprind
 În straşnica femeie ce este doamna noastră.

CONSILIERUL AL IV-LEA.

Şi merită să fie... Să ştiţi: o merită!
 Întreaga nobilime nu face-atât cât ea.
 Şi eu mă 'ntorc la vorba d'întăiu... Nu va fi oare, —
 Văzându-se ajunsă la vâsta când orice
 Femeie-şi vrea alături tovaraş şi în leagăn
 Nădejdea moştenirii —, un ceas când s'auzim
 Dorinţa ei să 'ntrebe cu cine sângele
 Eroic să se poată prin ea amesteca?

CONSILIERUL I-IU.

Mai ştii? Ar fi mai bine ce cerem de atâta
 Timp, noi, o ţară 'ntreagă, şi ea ne-a tot răspins...

CONSILIERUL AL III-LEA.

Şi-atunci ar fi curată această casă sfântă...

CONSILIERUL AL IV-LEA

Te joci din nou cu capul ce nu-l ştii stăpâni!

CONSILIERUL AL III-LEA.

Dar trebuie odată făţiş să se rostească
 Altfel decât pe uliţi şi 'n cârciume ce e
 Durerea ţării noastre! Străini din toată lumea,
 Aventurieri nemernici aici s'au încuibat:
 Li-s uşile deschise acestor domni ai noştri,
 Pe când cei vechi, cu drepturi, oprîţi în prag rămân.

Ce caută la ceasuri ascunse-ambasadorul
 Frances, ce are rosturi pe care nu le știm,
 Și, de le-am ști, rușinea pe toți cuprinde-ne-ar...
 Să știu că mor, acestea le spun în fața lumii!

Scena a II-a.

ACEIAȘI, CRISTINA.

(ușa se deschide cu zgomot.)

CRISTINA.

În sfatul vostru iată și cine n'asteptați;
 Nu vei muri... Desprețul meu te lovește 'n față.
 Pe tine și pe-aceia ce au vorbit așa
 Ca tine...

CONSILIERUL AL III-LEA.

Îndurare nu cerem nimenea.

CRISTINA.

Avea veți răsplătirea de care ați visat.
 Va fi de-acum mai bine 'n Suedia, vedea-veți
 Și alte vremi, — acestea de nu le-ați înțeles.

(cătred toți.)

Credeți că sânt departe, la Gripsholm, și de-aceia
 Grăbit-ați ceasu 'n care voiam eu să vă chem,
 Și v'ați întins la lafuri, cum fac doar slugile.
 Dar ați uitat, cu vântul că pot să mă întrec
 Și că răsar și unde nu mă așteaptă nimeni
 Din cei ce 'n întunerec lucrează 'n contra mea.
 Eu v'am găsit la mine în casă...

CONSILIERUL AL III-LEA.

'N casa Țării.

CRISTINA.

Dar cheile le ține această mân' a mea.
 Ea singură! Și-i tare: adesea ați simțit-o.
 Era să fie sfatul. Atâția n'au venit.
 Mai sigur li se pare orice decât palatul
 Lui Gustav-Adolf care imi este 'ncredințat,
 Ca să nu se așeze în el tulburătorii
 Și ca să fie 'ntr'insul ce-a fost pe vremea lui.
 Câțiva crezură bine s'asculte de chemarea
 În ceas de hotărîre suprem': o veți vedea.
 Pe cei mai mulți urechea-mi i-aude de departe:
 Doar sânt o vânătoare vestită și gâcesc
 Din freamătul de frunze, pe unde vine fiara.
 V'ați răs de truda care eu o am închinat,
 Uitând că sânt femeie și am un drept la viață,
 — Un drept și eu ca alte femei ce-și au un soț
 Și leagănă copilul iubirii lor fâțișe,
 Pe când, de-a fost iubire aici în inima
 Eroic pregătită, păstrată tot așa
 Eroic, nime 'n lume nu-mi știe-alegerea,
 Și voiu muri cu taina ce-am închis aici.
 ...Nemernicule, asta imi e mărturisirea.
 O fac întâia oară spre a te pedepsi.
 Curată e și astăzi această casă sfântă,
 Iar zvonurile care le duceți, vi le-arunc
 În față. 'N casa voastră cătați de e mai bine
 Decât aice unde trăiește tatăl meu,
 Ca 'n zilele când spada legată-i sta de coapsă.

CONSILIERUL AL IV-LEA.

Credința ce trăiește în noi, cei credincioși,
 Cei mulți cari iubirea păstrat-o-am întreagă,

Atâta e de mare, încât tu poți ierta
Pe cei greșiți cu vorba, de și în inimă
Nu-i unul să nu aibă simțiri ca ale mele.

CRISTINA.

Nu-i mult, și știți cu toții de ce nu pot ierta.
Dar totuși mai departe el va păstra pe umăr
Un cap de nebunie ce nu-l știe păzi.
Întoarce-te acasă, o conte, fii pe pace.
Iar locul tău nu este unde-ai batjocurit
Pe o femeie care e doamna țării tale!

(sună.)

Să vie ofițerul de gardă. Este-aici
Întrat din nebăgare de sam' un ticălos.
Se cere dat afară... Nu i demn nici de pedeapsă...
(Ofițerul apare; se îndreaptă spre Consilierul al III-lea.)

CONSILIERUL AL III-LEA.

N'a fost gonit din neamu-mi până acuma nimeni.
Mă apăr eu cu spada de-acest suprem afront,
Și sângele pe care l-am dat părintelui,
Îl vărs acum în moarte în fața ficii sale.

(Se ucide. Uimire. Strigăte.)

CRISTINA.

Văzuiu atâta sânge de fiară 'n viața mea,
Încât acesta nu e în stare să mă miște.
Luați-l, căci pedeapsa el singur și-o a dat.
Și-acuma înțelegeți că niciun sfat nu poate
Să fie unde unul din sfetnici a pătat
Cu sângele său locul regalelor consilii.
Dar nu plecați: mai este ceva de 'mpărtășit

Azi vouă, mâne toată Suedia afla-va
 De ce nu mai găsește un sprijin ca acel
 Ce v'a ținut in mijloc de astfel de primejdii
 Cum n'ați știut voi nimeni că ne-au amenințat.

(către consilierul al IV-lea.)

Vorbit-ai, consiliere, de fapta mea. Nu-i țara
 Să fi avut atâta bine cât eu v'am dat.
 Eu, cea a cării viață e 'n gura tuturoră.
 Vi s'a părut că este altfel de cum o știu,
 Dar nimeni nu cutează să ție sama vremii.
 Monarhi ce tinereța și-au dus-o în plăceri,
 Iar alții, — Carol-Gustav vă este o icoană —,
 N'au căutat povață în carte și 'n trecut,
 Domnesc spre mulțămirea lor înșilor, și-atâta.
 Eu ca in mănăstire-am trăit și ca in cort
 De lagăr, fără nimeni să-mi fie drept tovarăș.
 Și, de-am primit la ceasuri de noapte vre un sol
 Străin, e ca să fie Suedia păzită
 De orice întâmplare vrăjmașă, iar, de mi-a
 Plăcut mai mult de vorba aleas' a altora,
 Veniți din locuri unde e cartea lucru sfânt,
 De ce n'ați fost in stare să știți și voi cât dânsii?

(mişcare.)

Da, da, e bună arma ce o știți mânui
 Ca nimeni alți 'n lume. Mă 'nchin destoiniciei
 Ostașilor ce-i are Suedia și-acum,
 Dar gându-i călăuza vitejilor, și, când
 Lipsește, vitejia-i e o pierdere de sânge,
 De vreme și de-avere, — atât, cum faceți voi.
 Dar eu în vechea Romă cătatu-mi-am modelul:
 Am vrut să fac din asta mulțime de soldați
 Legionarii cari, mâni, să câștige lumea
 Și 'n șesuri insozite să și facă noul cuib.

De-aceia decretat-am aceste-așezăminte
 Pe care moștenire la alte vremi le las,
 Și ele al meu nume cu binecuvântare
 L-or pomeni din secol în secol: „s'a făcut
 Pe vremea când domnit-a de-asupra vremilor
 Întunecate încă de duhul cel obscur
 Cristina care visu-și suia până la Cèsari,
 Iar cei de lângă dânsa nimica n'au cules
 Decât acele șoapte ce umblă străzile
 Și cei fără de lucru și minte le culeg“.

(se oprește)

Nu v'am crezut destoinici să-mi dați un sfat
 la fapta

Pe care săvârșită o văd în fața mea.
 La noua Țar' a noastră lucrat-am singură,
 Și singură ieau astăzi în ceasul cel suprem
 Această hotărîre ce-am vrut a fi și-a voastră,
 Când crainicul striga-va din Nord în Sud porunca
 Schimbării meritate de voi, de toți... Destul!

(Consilierii pleacă.)

Scena a III-a.

CRISTINA, OFIȚERUL.

OFIȚERUL.

Afară stă femeia pe care a chemat-o
 Măria Ta, și este și solul Franciei.

CRISTINA.

Femeia are dreptul să intre cea d'întăiu,
 Iar solul să aștepte ca rîndul lui să vie.
 Apoi să se aducă aici neapărat
 Având cu el sigiliul cel mare, cancelariul.

Scena a IV-a.

CRISTINA, CAMERIERA.

CAMERIERA.

Ce grație regală mă face a vedea
Din nou pe-aceia care mi-a fost așa de scumpă
Copil' odinioară, în sama grijii mele,
Și-i astăzi eroina Suediei întregi?

CRISTINA.

Te chiam' o hotărâre ce stau s'o iau acuma.
Nu-i vreme ca la alții un sfat să mi-l mai cat:
Nici în trufașa minte a domnilor din juru-mi
Și nici, iubită maică, în vremea de demult,
Ci 'n inima a cării iubire-am câștigat-o.

CAMERIERA.

Cum să cutez ca gândul să-l duc așa de sus,
Încât să cred că vorba-mi folos îți poate-duce?

CRISTINA.

Îți mai aduci aminte când noi ne-am despărțit?

CAMERIERA.

A fost o zi de jale în cartea vieții mele.
Și ți-am urat pe calea cea grea să întâlnești
Prietenii ca aceia ce noi ți-am fost odată...

CRISTINA.

Ei bine, calea lungă și grea s'a isprăvit...

CAMERIERA.

Nu înțeleg. Nu este Suedia supusă

Gândirii înțelepte a capului frumos?
N'așteaptă de la dânsul orișice îndreptare?

CRISTINA.

Suedia? Ce este Suedia?

CAMERIERA.

O știi

Mai bine decât mine. Ea este-o datorie
Și e, de la *acesta*, porunca.

(*arată la portretul lui Gustav-Adolf.*)

CRISTINA.

Nu-i de-ajuns.

Întreaga datorie îmi este împlinită.
Făcuiu o țară care întrece pe-a oricui,
Iar celui care viața-mi dădu, și-a lui osândă,
Iertare-i cer acuma, așa, stând în genunchi...

(*către portret.*)

O, iartă-mă, părinte, prea grea povara-mi este :
De am purtat-o 'n anii de trudă ce-i încheiu,
E numai ca la tine să aflu 'ndreptățire.
Eu n'am scăzut comoara ce mi-ai incredințat,
Și poți să fii în lumea ta plin de mulțămire :
Tu ai voit un rege, și rege eu am fost.

(*se ridică.*)

Și-acuma, maică dragă, *Cristina* iar te cere.

CAMERIERA.

Mă cere unde?

CRISTINA.

'N lumea 'n care mă pornesc.
Ce ştiu eu cât de largă e lumea ! Dar o ieau
În piept. Ştii tu, eroic...

CAMERIERA.

Poporul ce va zice?

CRISTINA.

Poporul? Dar poporul arată-mi unde e?
Vorbiți de el, și-o ceată de nobili hotărăște.
Primiiu a lor prostie, insulta li o răsping.
De drum să te ții gata, și iute, cât de iute!

*(Cameriera pleacă.)**(spre ofițer.)*

Să vie-ambasadorul ! *(sardonic)*... Iubitul meu ascuns...

Scena a V-a.

CRISTINA, AMBASADORUL.

CRISTINA.

Eu te-am rugat aice să vii ca să-ți comunic
Că de acum nainte Suedia va fi
Supt scutul unui rege bărbat, și Carol-Gustav
Va duce înainte ceia ce am dorit
Să fie între țara lui Ludovic și-aceasta...

AMBASADORUL.

Uimit stau inaintea acestei hotăriri,
Ce stă să prăbușească toată politica
Zidită pe-alianța ce s'a întemeiat.

CRISTINA.

Aşa e! Legătura ce ți se datorește
 Servește interesul regatului și deci
 Supt orice cârmuire rămâne neschimbată,
 Dar, când vei da această veste Măriei Sale,
 Lui Ludovic cel Mare, amicul meu, doresc
 S'adaugi și dorința-mi ca, dacă 'n rătăcirea-mi,
 Ar fi s'ajung acolo în Franța, să-mi gălesc
 Nu ca o călătoare pribeagă, ca regină,
 Odihna libertății pe care mi-o doresc.

AMBASADORUL.

N'aștept răspuns: în toată țara Măriei Sale
 Vei fi incunjurată de-același datorit
 Respect ca și în țara ce n'a știut să-ți deie
 Tot ceia ce se cere...

CRISTINA.

Aceasta ne privește
 Pe mine și o țară ce este tot a mea.

(Ambasadorul se închină și pleacă.)

Scena a VI-a.

CRISTINA, CANCELARUL

CRISTINA.

Pecetea cea mare a Statului adus-ai?

CANCELARUL.

E drept deci că Măria Ta vrei...

CRISTINA.

Nu te-am chemat
Decât să faci o formă, și-atât. Iar hotărîrea
Am luat-o neschimbată și astfel o mențin.
Tu, scrie :

„Moștenirea ce am primit-o de la părintele
mieu o las întreagă, cu toată iubirea și binecuvân-
tarea, ca unui frate iubit, vărului Carol-Gustav,
regele Suedesilor, Vandalilor și Goților“.

CANCELARUL.

Atâta? Dar mulțimea afară-i adunată.
Ea cere ca regina să vie 'n fața ei,
S'o vadă. Te iubește, Măria Ta. Nu poate
Să fie făr' o vorbă de jalnic rămas-bun....

CRISTINA.

Vă doare de această dorită despărțire?
E oare nobilimea, ce veșnic s'a luptat
S'aducă o schimbare ce-acum e săvârșită,
Așa de intristată de ceia ce-a făcut
Ea însăși?... Ipocrită și joasă comedie!
Așteaptă... Nu-i poporul afară, cum ai spus:
E ceata ce se chiamă la noi că e poporul,
Acel pe care-l duceți pe căile ce vreți.
Vorbind spre ei, eu vouă vă dau răspunsul ultim.

(Apare în balcon.)

Trăiască noul rege Iar eu, sânt liberă!

ACTUL al IV-lea

O sală într'un castel frances.

Se represintă o piesă.

Scena I-iu.

DOAMNE DIN SOCIETATEA FRANCESĂ, MONALDESCHI

CRISTINA (*îmbrăcată ca bărbat, în fund*).

O DOAMNĂ (*vorbind tare; și celelalte tot așa*.)

Ni dă în astă seară regele-o comedie?

A DOUA DOAMNĂ.

Un nou balet. Într'însul e grație aleasă,
Și versul stă alături de cântul măiestrit.

ÎNTĂIA DOAMNĂ.

Pe cine vezi?

A DOUA DOAMNĂ.

E toată Curtea Măriei Sale...

A TREIA DOAMNĂ.

Afară de aceia ce ieri au fost ținuți
De-o parte de regala atenție...

A PATRA DOAMNĂ.

La una
N'a spus, trecând, o vorbă, stăpânul..

ÎNTĂIA DOAMNĂ.

Ce durere!

A DOUA DOAMNĂ.

Și-acum ce vrea?

A TREIA DOAMNĂ.

De este să fie tot așa,
Se 'ntoarce în castelul de unde mult mai bine
I-ar fi fost să nu iasă, odată ce-i era
Atâta de străină ținuta Curții noastre...

A DOUA DOAMNĂ.

Dar nu vrei ca să-i aflu și numele? Zău, spune-l

A TREIA DOAMNĂ.

Zădarnic. Cată însăși și vezi cine-a lipsit..

A DOUA DOAMNĂ.

A da, și domnișoara de..

A TREIA DOAMNĂ.

Taci, c'ai nemerit-o!

A DOUA DOAMNĂ.

Săraca !.. Și odată credea că s'ar putea
Ca ochii Maiestății Sale s'o 'ntâlnească,
Și-apoi, cum favorita a prins a 'mbătrâni..

ÎNTĂIA DOAMNĂ.

A, nu, stăpână-i încă pe inima iubită.
Vor trece multe 'n fața lui Ludovic, crezând
Că legătura-i este ceva de pregătire,
Pe când e lovitură ce cade din senin, —
Și zâna adorată-și va fi păstrat favoarea...

A TREIA DOAMNĂ.

De care-atâta lume vrea a se 'mpărtăși...

ÎNTĂIA DOAMNĂ.

O, nu așa de multă, cum dai a înțelege.
Mai sânt seniori la Curte, și poate mai frumoși...

A DOUA DOAMNĂ.

Dar nu-i la ei izvorul de grații și de daruri...

A TREIA DOAMNĂ.

Dar ce e cu regina Suediei? Ce știi?

ÎNTĂIA DOAMNĂ.

Regina? Am văzut-o. E cât un biet copil,
Dar ochii ce luminează aruncă din adâncuri!...

A TREIA DOAMNĂ.

Adâncuri cercetate de-atâția favoriți...

A PATRA DOAMNĂ.

Să fie între dânsii și-ambasadorul nostru?

A DOUA DOAMNĂ.

Și el, și mulți ca dânsul. Femeie cu noroc!
Dar, iarăși, fără gândul că pot prin ea s'ajungă
Nu i-ar fi fost alcovul așa de garnisit...

ÎNȚĂIA DOAMNĂ

Ba nu, e chiar frumoasă. Și tânără ce pare
 În haina bărbătească de paj pe care-o vrea
 Oricând, căci îi e silă de toate-a' noastre rochii!
 Venia așa călare, un tânăr general,
 Ce merge să primească orașul cuceririi.
 I-au dat aici aproape-un castel de locuit.
 Stăpână-i ca acasă la dânsa, cu curtenii
 Și-ostașii ei din țară, pe cari-i e permis
 Să-i ție după voia ei, și să i pedepsească.

A PATRA DOAMNĂ.

Așa e învoiala, mi-a spus-o cineva
 De care nu s'ascunde nimic și nimenea...

A TREIA DOAMNĂ.

Iar noi cu discrețiune nu vrem să te 'ntrebăm
 Nici cine-i, nici ce sarcini îi sânt încredințate...

A DOUA DOAMNĂ.

Și-acea suită mare-i? A fost stăpână doară
 Pe-o țară ce-i vestită în lume prin isprăvi
 De mare vitejie, și pentru monarhia
 Aceasta, în războiul ce-abia s'a isprăvit!

A TREIA DOAMNĂ.

O da, atunci când oastea ei își avea în frunte
 Pe însuși Gustav-Adolf, acela ce-a perit
 La Lützen cu vrăjmașii învinși în clipa morții.

ÎNȚĂIA DOAMNĂ.

Nu vrea să ție multă lume pe lângă dânsa,
 Dar este unul care de ea-i nedespărțit.
 E cavalerul palid ce-i stă alătura...

A PATRA DOAMNĂ.

Și pare că-i o umbră ce-i ține strajă ei,
Cum soțul își păzește soția de primejdii.

A TREIA DOAMNĂ.

Și-l chiamă?

INTAIA DOAMNĂ.

Învoiala-i așa. Ei nu-s notați
De nimeni nici ca număr, și, încă mai cu grijă,
Chiar numele rămâne în taină. Vor veni
Și-aici și 'n altă parte, cât va vrea ea să steie,
Dar nu-s decât atâta: o doamn', un cavaler,
Ce sânt în slujba celei ce nu vrea să primească
Onorurile multe ce i s'ar cuveni.
Ca una ce își are puterea părăsită,
Dar titlul de regină voit-a a-și păstra.
Cel mai vioiu e însă acela chiar de care
Vorbiiu... Mă prind că este pe-aici, pe undeva.
Ahà! Privește colo. Cu ochii caută
O societate care să poată a-l distra,
Dar nimeni nu-l cunoaște....

A TREIA DOAMNĂ.

Și e păcat de dânsul...

A PATRA DOAMNĂ.

Ce ochi plini de lumină! Mă jur că-i Italian...

A TREIA DOAMNĂ.

Vre un artist de samă...

A PATRA DOAMNĂ.

Vre un ostaș de frunte...

A DOUA DOAMNĂ.

Știu eu? Haidem spre dânsul. De sigur va vorbi...

ÎNTĂIA DOAMNĂ.

Începe tu atuncea. Eu mă sfiesc. Se spune
Că ea-i răsbunătoare grozav. L-ar omori
De-ar ști că el se lasă atras de farmece
Din cele ce pe-aice tot umbl' adulmecând...

A DOUA DOAMNĂ.

Poftite-am fost de rege. De ce n'am merge oare
Spre a schimba o vorbă cu vre un invitat,
Care-i dator răspunsul să-l dea la întrebare
Și să ni dovedească un rost de cavaler?

(merge spre Monaldeschi.)

Mă 'nșel ori sânteți oare domnul conte d'Estaing?

MONALDESCHI.

O nu, sânt, doamnă, numai un biet străin...

(Celelalte se adună în jur.)

ÎNTĂIA DOAMNĂ.

Se simte.

Azi Curtea noastră strânge tot ce e mai ales
Din lumea 'ntreagă...

A PATRA DOAMNĂ.

Poate Italia vi-i țara?

(Din fund, îmbrăcată bărbătește, cu fața acoperită cu mâna, Cristina observă.)

MONALDESCHI.

A da, am fost pe-acolo, de și pe mult pământ

Călcără pașii cari aice se opriră
O clipă... Doamna este...

INTĂIA DOAMNĂ.

Marchisa de Vieusseux.

Văzurăm de departe distincția de care
Dați probă în oricare din gesturi... Pricepeam
Că v'a adus aice vre-o tainică misiune...

MONALDESCHI.

O nu, doresc ca lumea eu singur s'o cunosc,
Și dintr'un loc în altul mă duc să caut oameni
Ce pot să-mi fie 'n lume de vre un ajutor.

A DOUA DOAMNĂ.

Așa? Dar cine este chemat de regele
Nu poate să nu fie de neam ales. Doriți
Ființa Maiestății Sale s'o salutați?

MONALDESCHI.

Pentru atâta cinste sânt, doamnă, prea puțin,
Dar nu pentru ca 'n fața acelor ce în lume
Păreche n'au de mândre și de frumoase ce-s
Să nu găsec prilejul omagiul a-mi aduce.
Permiteți-mi ca mâna umil să v'o sărut.

(îi sărută mâna.)

A TREIA DOAMNĂ.

O, în zădar v'ascundeți! Prin orișice mișcare,
Prin vorbele pe care le-aflați așa ușor,
Prin aierul de Curte ce vă deosebește,
Ca și prin ce natura bogat v'a dăruit,
Ni-ați dovedit mlădița. Un om de cinste mare...

Ar vrea să vă cunoască și altele de-aici.
 În vesela serbare a tinereții noastre,
 În jocurile care urmează rînd pe rînd,
 Cu însăși Maiestatea Sa Regele în frunte,
 Se cere și de-aiurea să fie cavaleri
 Și rar se poate unul s'aduc' astfel de daruri
 Cum sînt acelea care bogate vi s'au dat...
 Și mai ales că este aici de scurtă vreme,
 De sigur ca să-și ieie și rangul cuvenit,
 Aceia care odată a fost Minerva însăși
 În Scaun de domnie și Venus a rămas
 Prin marea frumuseță ce o deosebește.
 Noi am zărit-o: mîndră și sprintenă era!
 Cunoașteți pe această podoab' a monarhiei,
 Cu care nu-i regină să poată concura,
 Atîta-i de aleasă în tot ceia ce face?

A DOUA DOAMNĂ.

Și lângă ea un tânăr frumos vorbea zimbînd
 Aceleia de care legat de mult se pare...

MONALDESCHI (*jenat.*)

Am auzit de dînsa, dar n'o cunosc..

A TREIA DOAMNĂ.

Se poate?

Se zice că se 'mbracă în haine bărbătești.
 Pîndiți-o când se primblă. O să simțiți plăcere.
 Nu-i om care 'nainte-i să nu fi stat uimit.

INTÂIA DOAMNĂ.

Mă 'nșel sau în privire aveți ca o lumină,
 Când numele ei falnic vă sună în urechi?
 Poate-ați dori femeia glorioasă s'o cunoașteți...

MONALDESCHI (*din ce în ce mai jenat.*)

Nu, nu... Cu îndrăzneala nu merg așa de sus,
Dar sânt ființi a căror și simpla pomenire
Ar face să tresară și cel mai dârz viteaz.
Dar nu-i iertat ca doamne din Curtea Franciei
Să-și piardă astfel vremea cu mine-un biet drumet.

(Cineva vine din fund și se apropie de Cristina. Ea, care urmărirea nemulțămîtă zăbava lui Monaldeschi, pare foarte tulburată și, după mișcări incoherente, dă un ordin ofițerului frances.)

Scena a II-a.

ACEIAȘI, OFIȚERUL.

OFIȚERUL.

Baletul va începe îndată, sala însă
Nu este potrivită. De-aceia vă rugăm
A trece mai departe 'n salonul de petreceri.
Acolo-i adunată și lumea ce-a venit
Pe urmă și cunoaște schimbarea petrecută.

(Lumea se împrăstie, doamnele despărțindu-se de Monaldeschi.)

Scena a III-a.

CRISTINA, MONALDESCHI.

CRISTINA.

(Se coboară, oprindu-se în fața lui și privindu-l lung.)

Frumoase sânt aceste doamne-a' Curții franceze
Și vorba lor mai dulce-i decât cea de la noi.
Femei adevărate, cu toată eleganța,
Cu toată viclenia ce e în sexul lor,

Și ce bogate rochii pe trupurile fine!
 Nu afli-ăstfel de zâne nici în Italia
 Pe care-ai părăsit-o, crezând supt cerul rece
 Al patriei pe care-am pierdut-o, să găsești
 Un har de frumuseță mai mare, și-ai mințit...
 Nu te uita la mine! Tu ai mințit. Pe cine?
 Pe-aceia ce din praful adâncii umilinți
 Făcu un om asemeni cu dânsa, cum ești astăzi,
 Și lumea mă arată cu degetul, văzând
 Că am ajuns eu, mândra, o roabă prin iubire...

MONALDESCHI.

De ce porni furtuna așa de 'nfuriat
 Din sufletul în care găsit-am îndurare
 Și, dacă nu-i prea mare curajul să ți-o spun,
 Iubire...

CRISTINA.

Nu iubirea pe care ți-o am dat
 Așa cum o femeie se 'nchină celui care
 Stăpân devine astfel pe 'ntreagă voia ei,
 Ci *ordinul* iubirii spre tine a plecat;
 Erai dator iubirea întreagă să mi-o dai,
 Să fii al meu cu trupul și gândul, da, cu totul!,
 Și orb să fii în fața oricărui frumuseți,
 S'ajungi mort pentru lume, cum sânt, pe viață, moarte
 Femeile smerite ce-s date lui Hristos.
 Cum schivnicul nu știe de este o femeie
 Pe lume decât ceia la care 'ngenunchind,
 Imploră să primească o binecuvântare.
 Iar tu, tu crezi, sărmane, că te-a iubit femeia
 Din mine... Dar pe-aceia de mult o am ucis.
 Din pragul tinereței oprit-am înflorirea
 Pornirilor cu care mândriile se pierd,

Și eu trăiesc cu-atâta acum: mândri' această
 Pe care nici Acelui de sus eu n'o inchin.
 Și eu ca orișicare am dreptul la bărbat.
 Nu-l caut; soarta însăși datoare-i să-l aducă
 În față-mi, iar, odată ajuns, e omul meu,
 Și, dacă este ăstfel, pe viață și pe moarte
 Pricepi tu, și pe moarte!?!..., el trebuie-a simți
 Că nu-i iertat să calce porunca doamnei sale...

MONALDESCHI.

Dar n'am, Cristino, — iartă: regin'a mea!, vre-o vină.
 Eu doamnele acestea nici nu le-am cunoscut.
 Veniră ele: gândul li-a fost să mă descoase
 Ce sânt, și dac' alături de tine mă găsesc.
 Eu le-am lăsat să creadă ce vor, și-aștept acum
 Smerit, cum totdeauna am stat în fața ta,
 Porunca după care să mă îndrept în toate.

CRISTINA.

Porunca? De atâta crezi oare c'am vorbit
 Cu patimă și ură de te-a prins spaima?
 Ai vrut și tu la Curtea oricării rătăcirii
 În care e un rege ce trage după dânsul
 O ceată de tovarăși ușori și de femei,
 Să te deprinzi cu toate năravurile-acestea.
 Eu am crezut că Franța nu este doar atât,
 Și mâne mă voiu duce aiurea, unde omul
 Mai mult e ca plăcerea ce-și poate câștiga
 Și care peste toată ființa lui domnește...
 Aiurea, da, aiurea îmi caut rostul meu!...

MONALDESCHI (*încurajat.*)

Și eu voiu fi alături de tine 'n orice drum,
 Și orișice primejdii îți vor ieși în cale
 Sânt om ca și pe-acelea, viteaz, să le înfrunt.

CRISTINA (*râzând sardonice.*)

Iar eu să am nevoie de spada ta? Râd... Dă mi-o!

MONALDESCHI.

De ce? Am vre-o greșală? Și mă vrei arestat?

CRISTINA.

Și poate că mai bine-i să n'ai o armă 'n mână
În ceasul ce te-așteaptă...

MONALDESCHI.

O, doamnă, mă 'ngrozesc....

CRISTINA.

De ce? De vorba-mi însăși, de ceia ce va fi
În scurt timp, căci porunca-mi aceiași se socoate
Aici ca și în țara pe care am domnit,
Sau de păcatul care ți se vedește-acuma?..

MONALDESCHI.

Păcatul? Cine minte, pârându-mă?

CRISTINA.

A, știi
Că poate fi o pâră în contra ta... Ei, afl'o,
Și caută în tine întregul adevăr
Ce-ar face înaintea iubitei ce ți-a fost
Să tremure acuma ființa ta întreagă.
Mișel, mi-e scârbă însăși de mine pentru tot
Ce-a fost odinioară între noi doi... Ascultă!
Nici Iadul nu cunoaște mai neagră osândire
Și nicio ispășire n'o poate ridica

Decât ce se destace din însăși spovedirea
Acțiunii criminale. O simți? Stăi în genunchi!

(cetește.)

„Sântem aicea liberi să facem orișice,
Primirea-i strălucită, dar ea stă la o parte,
Căci știe Maiestatea Voastră ce-i felul ei:
Ciudată și nebună...”

MONALDESCHI.

O, cruță-mă, stăpână, și iartă-mă...

CRISTINA.

Ascultă!

(cetește mai departe.)

„...Ciudată și nebună. Eu fac ce pot spre a
Păstra puțină cinste a mândrei dinastii
Ce a dat pe Gustav Adolf.”

(cătore Monaldeschi.)

Cutezi numele lui

Să-l iei ușor în astă scrisoare criminală?

(urmează.)

„Dar nu e cu puțință. Eu simt că zi de zi
Ea pierde din aceia ce i-a lăsat coroana...
Văzută în mulțime, se pare un copil
Lipsit și de măsură și chiar de grație.
O rîd pe strad' aceia ce sexu-i înțeleg.
De-o fi și mai departe, e sigur că îndată
Mărețul rege care-i aici stăpân și vrea
Ca totu 'n ritm de 'naltă cuviință să se poarte,
Ne va sili ca 'n altă parte să ne mutăm.
Dar eu...” Ascult' acuma ce-ți e sentința morții...

MONALDESCHI.

Îndură-te... Odată tu m'ai iubit...

CRISTINA. (*urcă.*)

Eu nu!

Ai fost unealta care-mi servește patima
 Și-atât. Orice-i în juru-mi supus voinții mele
 Nu e nimic în sine: prin mine doar ceva.
 Ce mila mea-ți dăduse: avere, răsplătiri,
 Un loc înalt în Curtea în care gol veniseși,
 Cules din drumu 'n care păraii un lăutar
 Flămând... A ta iubire, dar ce fac eu cu dânsa?
 Erai frumos, — acuma ești hid prin fapta ta —,
 Și eu te-am luat. Un altul de aflu-ți, ține locul.
 În viața mea întreagă, atâta am iubit:
 Măreața amintire a tatălui — și Roma
 Pe care într'o pornire sălbatecă voiuu
 S'o mut peste lacuna a zece secole.
 Și-acuma, ca să afli de ce tu vei muri —,

(*cu putere.*)

Regina ta rostește sentința condamnării,
 Și oameni de credință o vor executa —,
 Ascultă încă...

(*cetește.*)

„Îi bine un capăt să se puie
 Rușinii și atâtor primejdii care pot
 S'amenințe și tronul nou al Măriei Tale.
 Cunosc un toxic care, turnat misterios,
 În hrana celei care nu-i vrednică de viață,
 Odată ce și-o trece așa, ar mântui
 Și țara de primejdii și însăși ea de sine...”

(*sună.*)

Să vie căpitanul Axel al gărzii mele!

(*către Monaldeschi.*)

Rămii așa, nevrednic să-mi stai în față drept,
 Cum stă și osânditul când alta-i e greșeala.
 De-ai fi cum îți e haina aceasta, cavalier,
 Din cei ce-odinioară stătură 'n jurul nostru,
 Ți-aș da 'ndărăt această sabie și-ai ști
 Ce-ți este datoria... Iar tremuri?... De-ai avea-o,
 Ai fi în stare drumul să-ți cați cu ea, fugind.
 O țin în amintirea a ce a fost odată,
 Pe vremea de credință...

(*apare Axel.*)

Scena a IV-a.

ACEIAȘI, AXEL.

CRISTINA.

Acest om care poartă o vină care-o știi
 — Căci, el s'o aple-acum, mi-ai dat dovada nouă
 A unei neclintite credinți, descoperind
 O intrigă infamă în contra vieții mele —,
 Dator este cu moartea spre a o ispăși.
 De-ar fi om de onoare, eu sabia i-aș da-o,
 Și, cum spre-a mea icoană privit-ați amândoi
 Cu-aceiași îndrăzneală, v'ați fi cercat din săbii.
 Acum îți cer o jertfă: (*hotărit*) îl vei executa.
 Ți-l iea și isprăvește cu dânsul cât mai iute!

(*Axel târăște pe Monaldeschi.*)

Scena a V-a.

CRISTINA (*singură.*)

Așa! Pe când se sfarmă din voia mea și cea
 Din urmă jucărie a vieții mele, eu
 Mă simt mai tare astfel decât oricând, Nu e

De-acuma nicio rană de lanț pe-aceste brațe.
În urmă-mi este totul. În față doar ce vreau,
Și voi crea o lume din gândul minții mele.

(se aude un corp care cade.)

Ușa se deschide. Un preot.)

Scena a VI-a.

CRISTINA, PREOTUL.

PREOTUL.

Căzut-a cavalerul ce sta în calea ta,
Zdrobit, sfărmat, căci trupul în zale 'nveșmântat
Nu se lăsa de arma uciderii pătruns.
Mă iartă, doamnă: groaznic e lucrul ce-am văzut!
Voit-am să-l împiedec, dar m'au oprit ostașii...
Pierdut-ai un tovarăș fidel al vieții tale
Și sânt dator eu, preot, să spun că s'a sfârșit
Ca fiu plin de credință al Bisericii romane.
Muri făcându-și cruce și mi-a cerut s'aduc
Solia cea din urmă stăpânei lui iubite:
A spus: „păcatu-i mare“, — dar eu nu pot să-l știu —:
„Cristina e datoare la Roma să se ducă“.

CRISTINA.

O da, voi merge-acolo, dar nu pentru ce crezi,
Ca să 'ngenunchiu, căită, la sfintele altare:
M'oiu duce ca să aflu în Roma ta pe Cesar.

ACTUL al V-lea

Cameră într'un palat roman.

Scena I-ii.

UN OM DIN SUITĂ, O CAMERISTĂ.

OMUL DIN SUITĂ.

Ai fost s'o vezi?

CAMERIERA.

Nu este aceia care-a fost
Acum cinci ani. Frumoasă și mândră ce părea
În haină bărbătească pe cal înaintând.
Ce știu eu? Roma veche oare-a îngăduit
Ca o Împărăteasă sa umble-așa cum ochii
Ni se opresc și astăzi la Cesarul de sus
Din Capitoliu?

OMUL DE SUITĂ.

Nu cred să li se fi dat voia.
Femeilor ca astfel s'apară ca voinici...
Doar Cesarii ei singuri erau stăpâni, iar ele
Aveau ca datorie să steie 'n gineceu
Și lâna să o toarcă spre a găti veșmântul
Aceluia ce însuși în toate hotăra.

Coroana pentru ele era: tovarăşie
 Cu cine lângă dâşii să stea nu 'ngăduiau.
 Dar ea... Ea e femeie așa cum Dumnezeu
 A vrut să se zidească din lutul Facerii
 În clipa de greşală și-atâta... Nu mai mult.
 Un suflet de voință supremă, nemiloasă,
 Întră în trupul care părea că e merit,
 Așa cum e frumoasă și-acum, iubirii...

CAMERIERA.

Oare

Crezi tu că ea nu are un simț pentru bărbați,
 Fiind bărbată însăși în toate ale sale?
 De-atâția ani în juru-i noi stăm și am văzut
 Tot ceia ce 'n palatul acesta se petrece.
 Vin, ziua, învățații, latina lor vorbind,
 De nu 'nțelege nimeni ce spun atâte oare,
 Vin cei ce află 'n țarnă statui și i le vând,
 Arată cărți bătrâne, de care-i stăpânită,
 Iar, noaptea când se lasă, e totul zăvorit.
 A doua zi călare pornește'n largul lumii...
 Acuma însă-mi pare că totul s'a sfârșit:
 O boală nemiloasă puterea i-o distruge...

OMUL DE SUITĂ.

Dar ea se luptă încă: i-i sufletul întreg,
 Grozav ca hotărîre. Un rege, ce să spunem!
 Nu te-ai uitat la banul de-argint al ei? E scris:
 „Cristina“, dar nu scrie „regină“, ci stă: „rege“.

CAMERIERA.

În camera ascunsă, în care adese ori
 Se 'nchide, este însă o icoană de bărbat,
 Un om frumos și mândru, în platoșă bogată,

Ai zice că i în stare o lume a cuceri,
 Cu plete lungi, bălane și clarii ochi albaștri.
 Am vrut să știu ce este cu el și o am pândit, —
 Așa ni e păcatul femeilor: ca toate
 Să vrem a fi știute —, și ea stă în genunchi
 Și pare că îi cere iertare. Iar, de când
 Se simte-așa slăbită, ades vine la dânsul...
 I-o fi fost poate unul pe care l-a iubit...

OMUL DE SUITĂ.

Ce spui prostii! Se vede că nu știi cărțile,
 Cu-a' lor povești de luptă și de triumf... Dar el
 E tatăl ei. E cel mai crunt dușman al credinții,
 E cel care în luptă căzut-a biruind,
 Că nu-l lăsa din ceruri să fie domn al lumii.
 E însuși Gustav-Adolf...

CAMERIERA.

Da, da, am auzit.
 Ea samănă cu dânsul, dar pare așa de mică,
 În haina ce odată pe el îl îmbrăca...
 Dar știi că lângă dânsul descoperiiu și pe-altul.
 Frumos și-acela... Ochii adânci și calzi ce-i sânt,
 Și o melancolie parcă-l încunjură.
 Zăbranic negru 'n juru-i de mult va fi fost pus,
 Căci vremea-l vestejește... Cu acela însă este
 Ceva ciudat. Privirea-i și-o întoarce de la el,
 Când cu mânie mare, și când cu ochi 'n lacrimi...

OMUL DIN SUITĂ.

Ce știm noi despre viața acelei ce-o servim!...
 Nu ni e datoria să tot cercăm mistere.
 Nu-i om să nu le aibă ascunse-aici în fund,
 Și e o datorie de mil' a nu găci

Ce-a fost durere 'n inimi ce nu spun nimănuia
 Din ce li-a fost odată iubire și nădejdi
 De bine, Deocamdată mă mir că nu ne chiamă.
 Avuse obiceiul ca 'n faptul chiar de zori,
 Dorind să iasă, casa întregă s'o ridice.
 Ce iute vrea să-și aibă gătit frumosul cal
 Ce l-a adus cu dânsa din țara-i depărtată!
 Târziu cetia și ochii i-erău neadormiți,
 Treceau câteva ceasuri și ne chema la dânsa,
 Pe căile de ziuă s'o întovărășim.
 Acuma zăbovește: o ține suferința
 În loc. Mă tem ca mâne să nu fim obligați,
 Când rostul ei pe lume s'o fi sfârșit cu truda-i,
 La alt stăpân o pâne mai rea s'o câștigăm...

Scena a II-a.

ACEIAȘI, UN MONSIGNORE.

MONSIGNORELE.

Regina este gata ca să poată primi
 Mesagiul ce-l aducem de la Sfântul Părinte?

OMUL DE SUITĂ (*către camelieră.*)

Te du și vezi. Ea încă n'a dat un semn de viață.
 Era prea obosită, și frigurile-o țin.
 Acei ce vreau s'o vadă fac bine să grăbească
 O vizită de care ea se va bucura.

Scena a III-a.

ACEIAȘI, CRISTINA.

(*apare îmbrăcată în negru, femeiește, foarte schimbată.*)

CRISTINA.

Bolnăvă sânt? Se poate. Sântem supuși cu toții
 Osândelor vieții, dar să le înfruntăm

E marea datorie, și eu mă țin de dânsa.
 Nu va muri Cristina așa cum o doresc
 Aceia căror totul ce l-am avut îl dasem.
 Dar și în cel din urmă ceas voi avea puteri
 Ca să întâmpin astfel cum rangul meu o cere
 Pe-acei ce-au fost cu mine atât de primitori
 Și celei refugiate i-au dat ilusia
 Că e tot o regină, de și nu mai domnește...

MONSIGNORELE.

Recunoștința toată e doar de partea noastră.
 Ce-am dat noi? Adăpostul pe care-l datorim
 Oricărui din creștinii ce-ajung la pragul nostru;
 Și dacă nu se află cu noi deplin uniți,
 Dar înc' atunci când darul măreț ce niciodată
 Nu s'a uita, ne face s'avem de la cei vechi
 Comori neprețuite și cu atât mai scumpe,
 Cu cât acea gândire s'opri asupra lor
 Ce-a dat orânduire romană țării sale.
 Când nobila-ți scrisoare sosi la cel ce e
 Părintele acelor ce au credința dreaptă,
 El s'a oprit din lucru-i și ochi-i scânteiau.
 A spus: „e cel mai falnic dar ce-am primit vre-odată;
 De mi-ar fi dat atâta aur cât cântăresc
 Aceste cărți prețioase, izvor de 'nțelepciune,
 Nu aș fi fost atâta de recunoscător.
 Îndată ce primește regina, mergi de-i spune
 Că numele i de daru-i va fi în veci legat,
 Că mulți regi mari de astăzi trăi vor în anale,
 Dar numele-i pe buzele atâtor învățați
 Va fi etern ca astăzi de tânăr și de sacru“.

CRISTINA.

Dar nu e niciun merit că am putut avea
 Tesaurul de care e vrednică o lume.

Păstrați-l cu 'ngrijire, că l-am iubit atâta,
 Atunci când astă mână, murind, v'a dăruit
 Ce-a fost o mângâiere a vieții zbuțumate.
 Mi-au fost prieteni siguri acești mari înțelepți:
 Nu m'a mințit niciunul, chiar dacă eu în viață
 Găsit-am altă lume decât ce mi-au vestit.
 Va fi o vreme, sigur va fi, când profeția
 Cuprinsă 'n scrisul care n'a fost îndeplinit,
 Cu-o rasă mai curată va fi realitatea.

MONSIGNORELE.

Dar sarcina mea este mai gingașă. Tu ești
 Regină despărțită de-o țară prinsă 'n mreaja
 Credinții rătăcite. Un suflet ce stingher
 Își caută un sprijin la marginile vieții.

CRISTINA.

Eu am trăit doar numai prin sprijinul de-aici.

(își arată fruntea.)

N'am căutat pe nimeni să-mi dea o îndreptare
 Decât la ceia cari prin cartea lor vorbesc.
 O, nu sânt ca o navă în mijloc de furtună,
 Ce 'n vuietul de valuri își cat'un adăpost!
 Nu m'ați știut pe mine ce sânt, — ce sânt și-acuma!
 Și ați găsit în mine ce nu v'ați așteptat...

MONSIGNORELE.

Atâta așteptare avurăm până astăzi:
 Să dăm de-un suflet mare și binefăcător,
 Și n'a fost înșelare în gându-acest' al nostru.
 Dar, oricât de statornici am fi noi și oricât
 Am crede că ni-ajungem, mai sus de noi rămâne
 O lume către care noi tindem...

CRISTINA.

Am atins-o.
 Cu multă suferință și jertfă am ajuns
 Să intru în cuprinsul acestei lumi senine.
 Să nu încerce nimeni a mă îndepărta
 De dânsa ce-mi ajunge de-acuma...

MONSIGNORELE.

...Noi cunoaștem
 Prin ce schimbări trecut-a acest crez religios.
 Lăsat-ai eresia...

CRISTINA.

O nu, eu n'am lăsat
 Nimic din moștenirea părintelui. Întregă
 O țin ca moștenirea mai scumpă ce o am,
 Și crezul pentru care el, regele apostol,
 Muri în luptă tânăr, martir incununat
 De jertfa lui, nu poate să fie-o eresie...

MONSIGNORELE.

Oricum, în fața lumii întregi ai arătat
 Că intri 'n sânul acestei Biserici salvatoare.
 A fost o bucurie la noi când am aflat,
 Pierzând de multă vreme atâtea suflete,
 Că vine o regină și ni se alipește...

CRISTINA.

O, nu căutați din suflet să-mi smulgeți taina mea.
 De sigur e 'n această Biserică română
 Ceva ce mă atrage 'nainte de orice:
 E stricta disciplină și oarba ascultare.
 Le-am vrut și eu odată. Cu ele-aș fi creat

O țară minunată, icoan' a vechii Rome.
 Dar mi-au stat înainte păreri din alte vremi,
 Atâtea aspirații spre-o falsă libertate,
 Și mai ales prostia umană, un vrăjmaș
 Grozav, ce stă în fața minții și-o umilește,
 Căci ei sânt o mulțime și ce pot numai eu
 Cu cei a' căror gânduri mi-au fost îndemn și mie?!
 De-aceia 'n locul vorbei zădarnice și a
 Îngăduinții care oricui îi dă cuvântul,
 Am vrut să pun porunca... Dar nu-mi veniți acum,
 Ca de la voi porunca eu s'o primesc... Destul
 Că v'am intrat în turmă; ajungă-va că eu
 Mă plec către altare de artă minunată,
 Că frazele latine le gust când le ascult
 Și că 'ngenunchiu pe piatra de marmură curată,
 Pe când în juru-mi glasuri se suie către cer.
 Credința mea-i aceasta: să nu-mi mai cereți alta!

MONSIGNORELE.

Voiu duce o speranță atunci, de nu mai mult.
 Stăpân e peste vreme Isus: ți-o da povața
 Prin care greutatea se va înlătura,
 Și dincolo nu'i merge un suflet singuratec.

CRISTINA.

Destul... Sânt obosită. De mult nu m'am simțit
 Așa. Parcă mă chiamă un glas iubit aiurea.
 Sânt taine care omul îl cer întreg și singur.
 Lăsați-mă cu ele... Dar ce aud? Vorbesc
 În limba mea de-acasă? Eu pare c'am uitat-o,
 Dar, de-o aud, în ochii cei reci din nou țâșnesc
 Aceste lacrimi care și-au fost stinchit izvorul
 De mult, căci nu se cade să plâng când rege-am fost
 Și sânt și-acuma 'n suflet tot rege...

(Face un semn. Monsignorele salută și pleacă.)

Scena a IV-a.

CRISTINA, OMUL DIN SUITĂ.

OMUL DIN SUITĂ.

Așteaptă, Maiestate, un om ciudat. Se pare
Că vine de departe, așa-i de istovit,
Și haina lui prăfoasă și ochii arși de cale.
El vrea să spuie-o vorbă, și-atât, și va pleca,
Oricare-ar fi izbânda soliei ce-o aduce.
Mi-a spus în latinește așa. Nu știe alta.
Părea, să am iertare de văd asemănări,
Că este ca ostașul cel mândru din cămara
Ascunsă, unde ochii arare ori pătrund.
S'ar spune că e însuși acel glorios rege
Din care se coboară Măria Ta...

CRISTINA.

Și-i zice
Acelui om ce vine să-mi tulbure odihna ?...

OMUL DIN SUITĂ.

Mi-a spus că n'are nume decât în fața ta.

CRISTINA.

(se razimă greu pe perna patului pe care s'a aruncat.)

Să între! Simt că duce ceva neasămănat
De sacru și de dulce, de trist... Și vreau să-l aflu!

Scena a V-a.

CRISTINA, AXEL.

CRISTINA *(uimită.)*

Ce văd? Ce zi grozavă aduci cu tine-aici?

AXEL.

Aduc ce-ar fi o crimă de n'ai fi poruncit
Tu însăși ca trădarea să fie pedepsită,
Și dacă n'aș fi sigur că astfel am salvat
Această viață mie de-atâta vreme sfântă...

CRISTINA (*chinuită, făcând gesturi de răspingere.*)

Fantasmă dureroasă, în lături! Nu te vreau!
De ce-ai voit viața-mi s'o iei și-am fost silită
Prin moartea ta cea cruntă, să apăr viața mea?

(*către Axel.*)

Eu nu sânt vinovată... O, spune-o tu că nu-i
În fapta 'ndeplinită decât voința sorții...

AXEL.

O spun, și înaintea lui Dumnezeu o jur...
Iar, dacă ispășirea o ceri, o dau prin mine.
Cu sabia la coapsă aice am venit:
Un semn, atât, și spada-și va face datoria
În contra mea, și astfel voi merge eu să dau
Întreaga socoteală a faptei feroase...

CRISTINA.

O nu! Axel... Ce vreme trăit-am când eram
Așa micuți și buna mea maic' al doilea
Era cârmuitoarea acelor pași ai noștri
Nesiguri! Iar pe urmă ce-a fost! Ce a mai fost!
O lume 'ntregă parcă învie, se adună,
Se strânge împrejur-mi, suflarea mea o iea:
Mă 'năbuș... Nu e nimeni s'aline suferința-mi?...
Dar eu mă uit pe mine... Nu-i voie-așa să fii (*se îndreaptă.*)
Eu sânt aceia care nu-mi dau astfel de voie.

Stăi sus, Cristino, care menită ești să fii
Regină, și în lături oricare slăbiciune!

AXEL.

Eu am venit, o doamnă, nu ca un pelerin :
Această Romă-mi este străină și dușmână,
Dar țara care este a mea și-a ta...

CRISTINA.

A fost,

Când m'asculta pe mine. Iar, dacă a voit
Ca eu s'ascult de alții, n'am țară... 'S singură...

AXEL.

I-a ta, se simte 'n glasu-ți durerea ce nu poți
Să o ascunzi în tine. Mai tare-i, orice-ai face...

CRISTINA.

Și ce-i cu-această țară? Grăbește-te! Eu simt
Că mintea mea de-asupra acestei lumi plutește.
În valuri luminoase mă pierd, și-asupra mea
Aud cântări pe care nicio Biserică
Nu le-a aflat vre-odată... Eu sensul li-l pricep,
De și-i o limbă care nu mi-a mai fost vorbită.
Vorbește 'nțelepciunea supremă graiul ei.
Auzi? Nici Platon însuși nu se apropie
De marea-i claritate și de lumina ei...

AXEL.

Te pierzi, regină. Nu e iertat să mai fii ăstfel,
Căci țara ta te chiamă să vii spre ea. 'Nțelegi
Ce mare datorie de-acolo îți sosește?
Se 'ndreaptă către tine cei fără călăuză,

Acei pe cari mintea ușoar' a regelui
 Îi duce pe o cale greșită și nu au
 În ei puterea care să se împotrivească...

CRISTINA.

O știu: am fost odată chemată și-am simțit
 Imensa vanitate a voii populare.
 Plecasem fiindcă astfel era cerința mea,
 Și-a fost de voi gonită fata lui Gustav-Adolf!
 De ce-aș căta acolo mormântul ce-l găsec
 Îndată, — nu 'n zăpada acelor ierni cumplite,
 Ci-aici, supt cer albastru, 'n miresmele de vânt
 Ce vin de pe câmpia isprăvilor romane.
 Voi mi-ați avut voința; vă trebuie-agonia?
 Aceia pentru mine o țin: de ce-ar vedea
 Vrajmașii o bătrână pe care-a sfărâmat-o
 Ciocnirea hotăririi ei cu prostia lumii...

AXEL.

O, nu, vei avea zile, regină, și 'i domni.
 Nu poate fi atâta de aspră voia sorții
 Cu noi acei ce țara o vrem s'ajungă iar
 Pe culmea unde tatăl tău a fost așezat-o.

CRISTINA (*rugătoare*).

O, iartă-mă, părinte iubit, n'am fost în stare
 Să fiu ce-ai vrut, ce însumi mi-am fost impus să fiu.
 Cum n'am ucis în mine deplin femeia care
 Acum se 'mpleticește, când poate s'ar cădea
 Să uit tot ce-i în urmă și calul meu să 'ncalec
 Spre-a face rânduiala ce alții nu o pot... (*liniștindu-se.*)
 Axel, ascultă. Ochi-mi acum în depărtare
 Străbat prin ceața vremii, pătrund în viitor.
 Ce este să vă fie o faptă, vis imi este,
 Dar simt că adevărul în el e intrupat (*privind visiunea*)
 Voi veți avea un rege, cum nu v'am dat din trupu-mi.

Va fi un domn de țară grozav, tiran de lume,
 Hotarele în cale-i ca iarba vor cădea,
 Oștiri învingătoare s'or face praf 'nainte-i,
 Monarhii cei mai mândri i se vor închina,
 Și-aceste lucruri toate le o face el supt steagul
 Suediei (*caută supt căpătâiu*), acesta, ce nu-l putui uita...

(*fâlfâie steagul.*)

Dar, vezi, aici osânda-i, aici pedeapsa voastră.
 El toate le va face pe voia lui, și-atât,
 Nu cum am vrut eu însămi să 'nalț Suedia,
 Și va cădea mândria-i trăsniță drept în creștet.
 Dar miile de oameni nu vor mai învia
 Pe câmpii de bătaie, și nu se vor reface
 Cetățile distruse și nici nu va suna
 Vre-odată, ca în vremea-ți, părinte Gustav-Adolf,
 Atât de mândrul nume al tău, Suedie...
 Vă blăstăm eu printr'însul, pribeaga ce sânt eu...
 Un preot, vreau un preot...

AXEL (*strigă.*)

Un preot nu-i pe-aproape?

Scena a VI a.

ACEIAȘI, MONSIGNORELE.

MONSIGNORELE.

M'oprișe o voință mai tare decât mine.
 Știam că o chemare spre mine s'a 'ndrepta;
 Și, dus de suferința-ți, din nou acum m'apropiiu.

CRISTINA (*cu o ultimă sforțare.*)

Te văd, și-a lui icoană o 'mprăștii tu. Nu vreau
 Nici milă, nici iertare... Mă duc spre zeii Romei!

TABLA ACTELOR

	<u>Pagina</u>
Actul I-iu	5
Actul al II-lea	19
Actul al III-lea	35
Actul al IV-lea	51
Actul al V-lea	67

Așezământul tipografic
„Datina Românească”
Vălenii-de-Munte
(Prahova)